

Ліцей 303 суспільно-природничого профілю

Моніторинг як інформаційно-педагогічний супровід
освітнього процесу

Ткачук Алла Іванівна,
учитель початкових класів,
спеціаліст вищої категорії,
старший учитель

Київ

2021

Анотація. З метою виконання вимог Державного стандарту початкової освіти, Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти», для організації ефективної роботи з учнями щодо покращення якості знань, обрано моніторинг як інформаційно-педагогічний супровід освітнього процесу. У роботі викладено досвід роботи, який показує, що функціональними завданнями моніторингу є не лише визначення якості освітнього процесу, а саме якості знань, умінь і навичок учнів, оволодіння творчими навичками вихованості учнів, розвитку особистості, а й корекція освітньої роботи, яка базується на визначенні шляхів удосконалення роботи вчителя з класом, окремим учнем.

Ключові слова: моніторинг, педагогічний супровід, діагностувальна, прогностувальна, формувальна функції оцінювання

Моніторинг як інформаційно-педагогічний супровід освітнього процесу

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
1.1. Моніторинговий підхід як механізм розвитку.....	5 - 6
1.2. Моніторинг як джерело інформації	7 - 8
РОЗДІЛ II. ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ	
2.1. Моніторинг - невід’ємна складова сучасного освітнього процесу... ..	9 - 10
2.2. Завдання внутрішньошкільного моніторингу.....	11 - 12
2.3. Мета внутрішньошкільного моніторингу.....	12 - 13
2.4. Характеристики якості знань.....	13 - 15
РОЗДІЛ III. ЗАСТОСУВАННЯ МОНІТОРИНГУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	
3.1. Особливості освітнього моніторингу.....	16
3.2. Моніторинг результатів освітнього процесу.....	17 - 23
ВИСНОВКИ	24

Якщо не вимірювати результатів, то не можна відрізнити успіх від поразки
Девід Озборн

I. ВСТУП

Актуальність теми. Згідно Статті 53 Конституції України, кожен має право на освіту [5]. У зв'язку із запровадженням закону України "Про освіту" постало питання про створення сучасної системи оцінювання знань учнів та підвищення якості освітніх послуг.

Об'єктом дослідження є використання моніторингу у початкових класах.

Основна мета дослідження – проаналізувати особливості запровадження моніторингу у початкових класах як засобу роботи вчителя з удосконалення знань, компетентностей учнів.

Завдання дослідження. Розглянути досвід упровадження моніторингових досліджень у якості даних для удосконалення роботи вчителя.

Методи дослідження:

1. емпіричний: спостереження, порівняння.
2. теоретичний: вивчення засобів масової інформації, літературних джерел, аналіз інформації з мережі Internet, узагальнення отриманих даних.

Теоретичне значення полягає в тому, що вчителі початкових класів матимуть змогу докладніше розглянути методи та значимість моніторингу у роботі класовода

Робота має *практичну значущість*, тому що матеріали, подані у ній, можуть бути використані вчителями та батьками школярів початкових класів для детального та всестороннього вивчення питання щодо удосконалення освітнього процесу.

Перспективність. Можливість використання досвіду в масовій практиці.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ

1.1. Моніторинговий підхід як механізм розвитку

Провідною метою впровадження будь-яких змін, реформ є удосконалення процесів, систем. Реформування системи освіти направлене на підвищення її якості. Серед чинників, що забезпечують якість освіти, особливу увагу варто приділити моніторинговому супроводу освітнього процесу. Питання виконання моніторингу в освіті є актуальним, бо саме такі дослідження свідчать про реальний стан справ, дозволяють спрогнозувати динаміку розвитку. Моніторинговий підхід дозволяє також виявити відповідність між очікуваним результатом та дійсним, визначає відхилення, невідповідності. Моніторинг як механізм розвитку виявляє фактори, які найкраще впливають на інтелектуальний розвиток учнів та з'ясовує наявні тенденції в класі, в школі; показує переважаючі здібності окремого учня у порівнянні із середнім показником по класу, вказує на аспекти, що потребують особливої уваги, вирізняють всебічно обдарованих учнів, потенціал дитини, що варто розвивати.

Упровадження моніторингу освітніх систем дозволить психологізувати педагогічну діяльність учителя, навчально-виховний процес, що підніме професійний рівень педагогічних колективів, підвищить рівень якості шкільної освіти. Результати педагогічного моніторингу дозволять висвітлити позиції керівництва, виявити мікроклімат учнівського, учительського, батьківського колективів, надаючи тим самим можливість адміністрації школи, управлінням освіти аналізувати свої дії, відповідно планувати педагогічну діяльність. Основною функцією освітнього моніторингу є визначення механізмів поточного та перспективного регулювання стану освітньої системи, в т.ч. саморегулювання. При цьому не тільки відстежується динаміка змін в освітніх процесах, а й підтримується розвиток цих процесів в заданих параметрах.

На підставі результатів моніторингових досліджень учитель,

адміністрація, інші учасники освітнього процесу розробляють стратегію розвитку здобувача освіти, розвитку освітнього закладу.

1.2. Теоретичні засади використання моніторингу як інструменту визначення якості знань, якості освіти

Моніторинг варто розглядати не як підставу та матеріал для складання рейтингів, а як джерело інформації про стан справ у класі, у окремої дитини та як механізм розвитку. Моніторинг – це процес неперервного спостереження за станом об'єкта з метою виявлення динаміки змін функціонування і прогнозування його розвитку. Конкретизуючи зміст процесу неперервного спостереження, ученими зазначається, що він передбачає систему збору, обробки, зберігання та розповсюдження інформації про освітню систему або її окремі елементи. Описуючи технологічні етапи, в окремих визначеннях поняття «моніторинг» зазначаються засоби – оцінювання, аналіз, прогнозування, моделювання, прийняття рішень, контроль, регулювання тощо як локальні методи циклу моніторингових процедур, уточнюючи функціональне поле моніторингу [1]. Вивченням ефективності впровадження моніторингу при визначенні якості освіти займалися відомі вітчизняні науковці - Мариновська О. Я., Приходько В. М., Сибіль О. Мариновська О. Я. розглянула сутність поняття “моніторинг” у педагогічних дослідженнях.

Приходько В. М. у монографії «Моніторинг якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу: педагогічні основи й управлінський аспект» обґрунтувала застосування моніторингу як найбільш об'єктивного джерела інформації. Питання моніторингу освітнього процесу є предметом дослідження багатьох вчених. Так, В. Беспалько, С. Шишов і В. Кальней досліджують моніторинг якості освіти в школі; А.Майоров – аналізує моніторинг в освіті як науково-практичний феномен та форма пізнавальної діяльності; А. Дахін розглядає моніторинг успішності та ефективності навчальної роботи; Г. Єльнікова досліджує моніторинг діяльності суб'єктів та об'єктів освітянського процесу; С. Подмазін розглядає загальні питання педагогічного моніторингу, а А.І. Галаган, В.С. Качерманьян, А.Я. Савельєв, Л.Г. Семушина) дослідили моніторинг у контексті підвищення ефективності

стратегічного планування розвитку середньої та вищої професійної освіти. А.А. Орлов, Г.В. Єльнікова розглядали вплив моніторингу на якість прийняття управлінських рішень і при впровадженні педагогічних інновацій. Лукіна Т. класифікувала моніторингові дослідження у контексті світових практик та можливості застосування в Україні[6] та розробила стратегію застосування моніторингу як інструменту вимірювання якості знань [7]. Питанням правил та відповідальності у контексті медико-педагогічного супроводу контролю якості знань присвячено тези науково-практичної конференції (Я. Я. Болюбаш)

РОЗДІЛ II. ВНУТРІШНЬОШКІЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ

2.1. Моніторинг - невід'ємна складова сучасного освітнього процесу, джерело інформації

Проведення внутрішньошкільного моніторингу — невід'ємна складова сучасного освітнього процесу. Внутрішньошкільний моніторинг розглядається як система збору, обробки, зберігання та поширення інформації про освітню систему або її окремі елементи. Ця система орієнтована на інформаційне забезпечення управління та дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь-який момент. Вона дає прогноз його розвитку як комплекс процедур щодо спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта і спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта як узагальнене, комплексне оцінювання ефективності функціонування всієї системи освіти на основі системного аналізу всіх факторів[3].

Таким чином, внутрішньошкільний моніторинг — це інформаційно-кореляційний супровід всієї системи освітньо-виховної діяльності школи [4]. Основними завданнями моніторингу є:

визначення якості навчальних досягнень учнів, рівня їхньої соціалізації;

сприяння підвищенню якості освіти;

вивчення зв'язку між успішністю учнів і соціальними умовами їхнього життя, результатами роботи педагогів, рівнем соціального захисту, моральними цінностями, потребами особистості та держави;

оцінювання якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, лабораторного, ресурсного забезпечення навчального закладу;

створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу, реалізації особистісно зорієнтованої системи освіти, адаптованої до рівнів і особливостей розвитку учнів;

упровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти та форм організації освітнього процесу.

2.2. Мета внутрішнього моніторингу.

Метою внутрішньошкільного моніторингу є:

створення певних інформаційних умов для формування цілісних уявлень про стан функціонування освітньої системи навчального закладу, про те, які якісні та кількісні зміни відбуваються в ній під впливом різних факторів;

визначення результативності навчання та виховання здобувачів освіти; перевірка відповідності змісту освіти сучасним вимогам суспільства; визначення ефективності використання ресурсів;

створення сприятливих умов для виявлення й підготовки здібної та обдарованих дітей;

виявлення й підтримка творчих педагогів, підняття їхнього престижу;

удосконалення педагогічних технологій;

проведення порівняльного аналізу діяльності класних колективів, учнів і встановлення рейтингу;

удосконалення діяльності навчального закладу, вироблення й коригування управлінських рішень;

планування й прогнозування розвитку навчального закладу; визначення позитивного іміджу, престижності й конкурентоспроможності навчального закладу.

Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результату освітньої діяльності здобувачів освіти як складової освітнього процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає

врахування рівня досягнень учня. Результати освітньої діяльності учнів на всіх етапах освітнього процесу не можуть обмежуватися знаннями, уміннями, навичками. Метою навчання мають бути сформовані компетентності, як загальна здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності. При оцінюванні навчальних досягнень учнів мають ураховуватися:

характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;

якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;

сформованість предметних умінь і навичок;

рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;

досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);

самотійність оцінних суджень.

2.3. Характеристики якості знань

Інструментарій моніторингу дозволяє визначити характеристики якості знань:

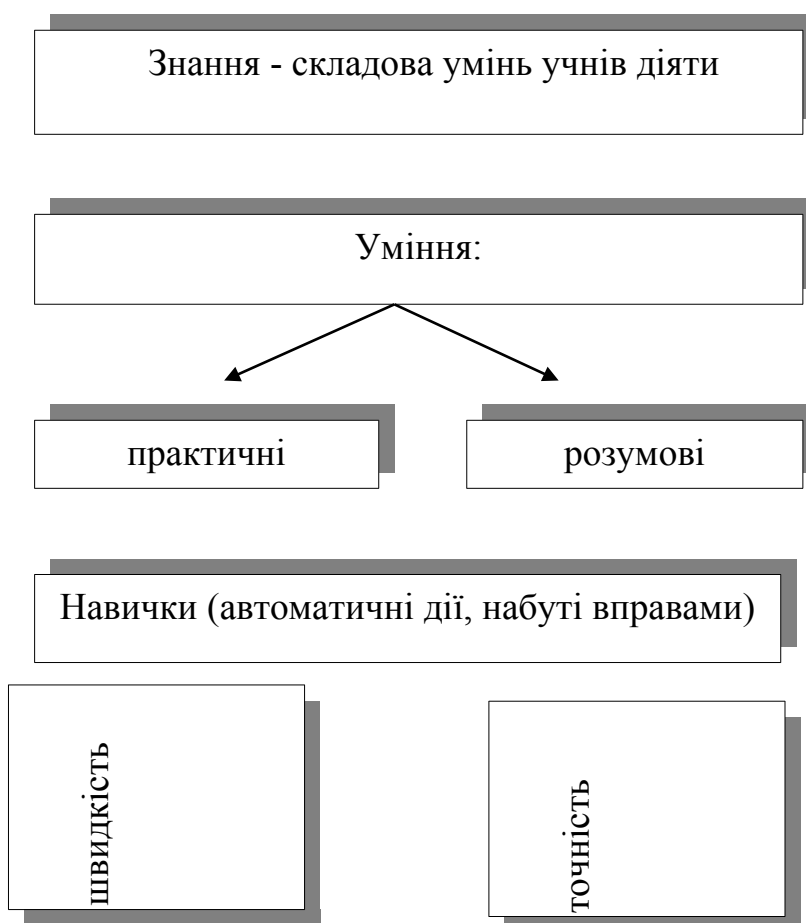
повноту знань – кількість знань, визначених навчальною програмою;

глибину знань – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань;

гнучкість знань – уміння учнів застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; уміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих;

системність знань – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших;

міцність знань – тривалість збереження їх в пам'яті, відтворення їх в необхідних ситуаціях.

Спостереження за розвитком рівня знань кожного учня з кожного предмета забезпечує умови для особистісно зорієнтованого підходу до створення ситуації, у якій учень може самовдосконалюватись й самоорганізовуватись. Аналіз результатів моніторингового дослідження дає можливість визначити не лише якісні зміни в знаннях учнів, а й у підвищенні професійних якостей самого вчителя. Порівняльні таблиці, графіки, діаграми дозволяють вибудовувати освітній процес з урахуванням цих результатів, використати інші методи, прийоми, засоби для досягнення цілі, подолання неспішності здобувачів освіти.

Ціннісні ставлення виражають особистий досвід учнів, їх дії, переживання, почуття, які виявляються у відносинах до оточуючого (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентнісної освіти це виявляється у відповідальності учнів, прагненні закріплювати позитивні надбання в освітній діяльності, зростанні вимог до свої навчальних досягнень.

Виходячи з вищевказаного, маємо чотири рівні навчальних досягнень учнів: початкового, середнього, достатнього, високого.

Вони визначаються за такими характеристиками:

перший рівень – початковий, відповідь учня фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;

другий рівень – середній, учень відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;

третій рівень – достатній, учень знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки, відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень;

четвертий рівень – високий, знання учня є глибокими, міцними,

системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07. 2021 «Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти» визначено підходи оцінювання результатів оцінювання учні 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно орієнтованого і компетентісного навчання» [2].

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна а діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня(учениці), визначенням його (її) навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду початкової діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.

Система моніторингових досліджень, глибокого аналізу даних дозволяють забезпечити обидві пріоритетні функції оцінювання. Досвід показує, що функціональними завданнями моніторингу є не лише

визначення якості освітнього процесу, а саме якості знань, умінь і навичок учнів, оволодіння творчими навичками вихованості учнів, розвитку особистості, а й корекція освітньої роботи, яка базується на визначенні шляхів удосконалення роботи з учнями.

III. ЗАСТОСУВАННЯ МОНІТОРИНГУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

3.1. Особливості освітнього моніторингу

Освітній моніторинг- це супроводжуюче відстеження й поточна регуляція будь-якого процесу в освіті. Це система, яка складається з показників, об'єднаних у стандарт, і постійного спостереження по цих показниках(стандартах) за станом та динамікою керованого об'єкта з метою його оперативної діагностики, випереджального визначення диспропорцій , вироблення та коректування управлінських рішень. За допомогою освітнього моніторингу відстежується динаміка змін в освітній системі для спрямування її розвитку на запланований результат. Освітній моніторинг має свою специфіку: його функцією є не тільки надання інформації про стан освітньої системи, але й включення механізмів поточного регулювання, в т.ч. саморегулювання. При цьому не тільки відстежується динаміка змін в освітніх процесах, але й підтримується розвиток цих процесів у межах заданих параметрів, враховуються можливості виникнення ситуацій випадковості та ймовірності і не допускаються регресивні перетворення. Таким чином, освітній моніторинг спрямований на виявлення та регуляцію деструктивних впливів зовнішніх і внутрішніх факторів освітньої системи і націлений на досягнення бажаних результатів її розвитку[10].

Особливістю освітнього процесу є керований розвиток учня. Цей розвиток можна забезпечити шляхом примусу і шляхом заохочення, коли здобувач освіти приймає рішення про відповідні дії, які обумовлюють її рефлексивний розвиток. Тому освітній моніторинг може здійснювати функцію як зовнішнього, так і внутрішнього направленою відстеження динаміки розвитку суб'єктів діяльності освітньої системи.

3.2. Моніторинг результатів освітнього процесу

Серед напрямків досліджень варто зазначити наступні:

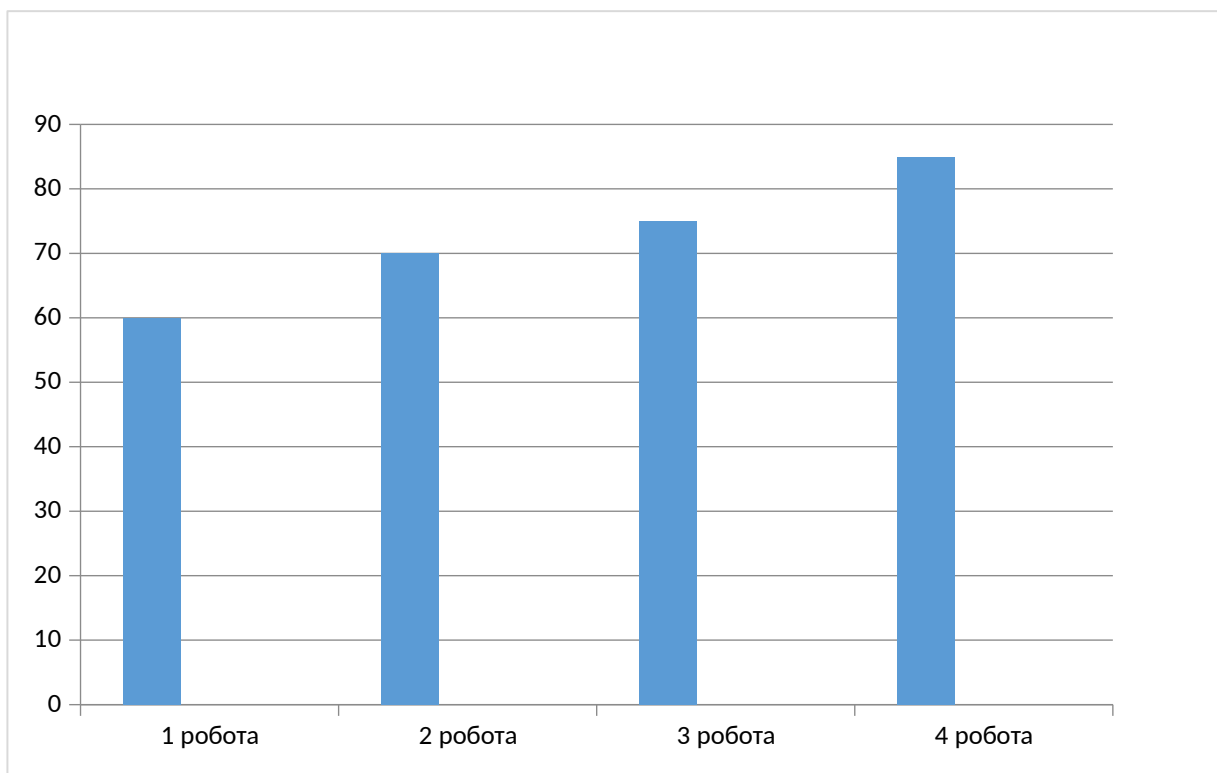
- рівень навченості здобувачів освіти з ключових дисциплін;
- рівень соціальної адаптації та розвитку;
- рівень вихованості учнів;
- стан використання інноваційних технологій;
- рівень сформованості практичної навички пошуку інформації;
- стан навченості роботи в групах;
- рівень залучення здобувачів освіти до проєктної діяльності.

Моніторинг результативності впровадження творчих домашніх завдань учнів 3В класу

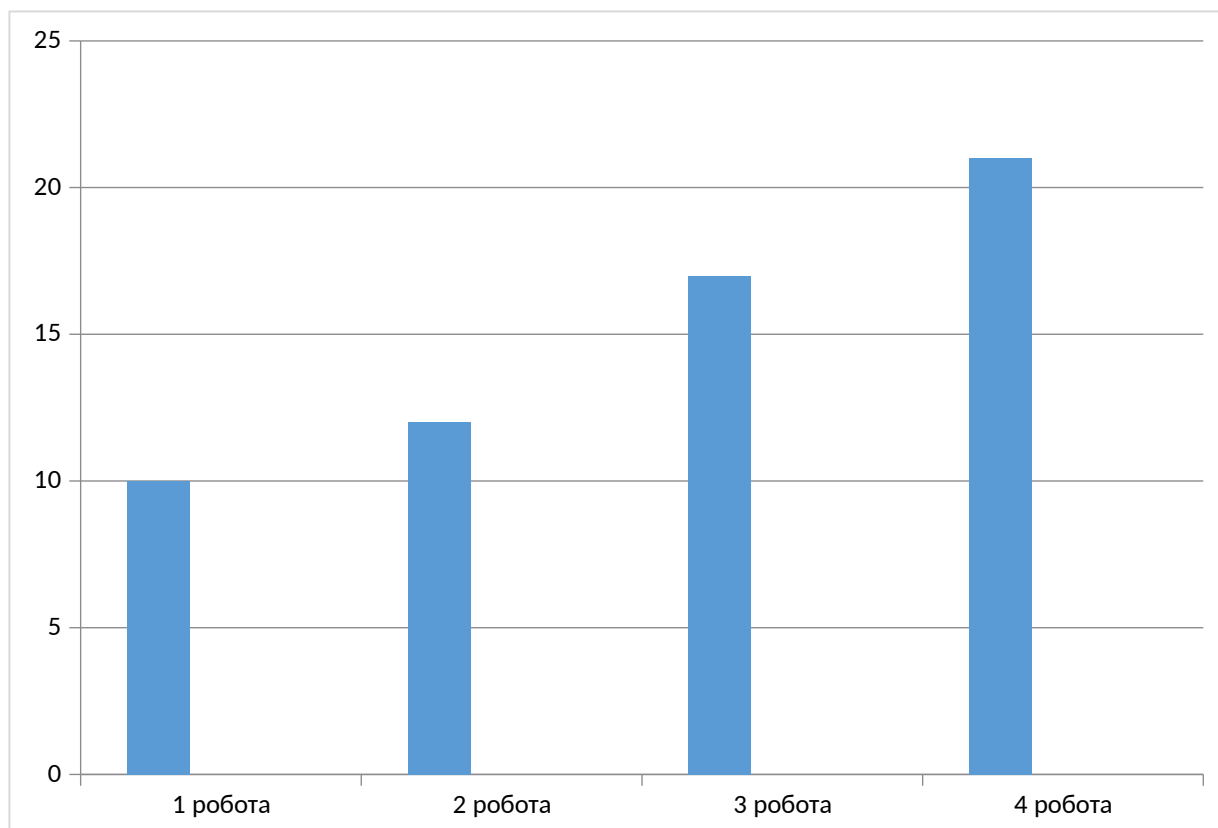
Таблиця 1. Статистика

Критерії оцінки		Перше	Друге	Третє	Четверте
Кількісні показники		завдання	завдання	завдання	завдання
Активність здобувачів освіти		60%	70%	75%	85%
Змістовність		70%	75%	70%	80%
Спосіб презентації:	паперові носії	60%	60%	70%	55%
	електронні презентації	5%	20%	15%	25%
	відео презентації	5%	3%	5%	5%
	розповідь	15%	8%	5%	10%
	нестандартний підхід	15%	10%	5%	5%
Джерела інформації:	Інтернет	60%	61%	50%	66%
	енциклопедії	20%	18%	26%	10%
	власна творчість	10%	12%	17%	21%
	досвід дорослих	10%	9%	7%	3%
Самостійне продовження проєкту		35%	35%	35%	40%

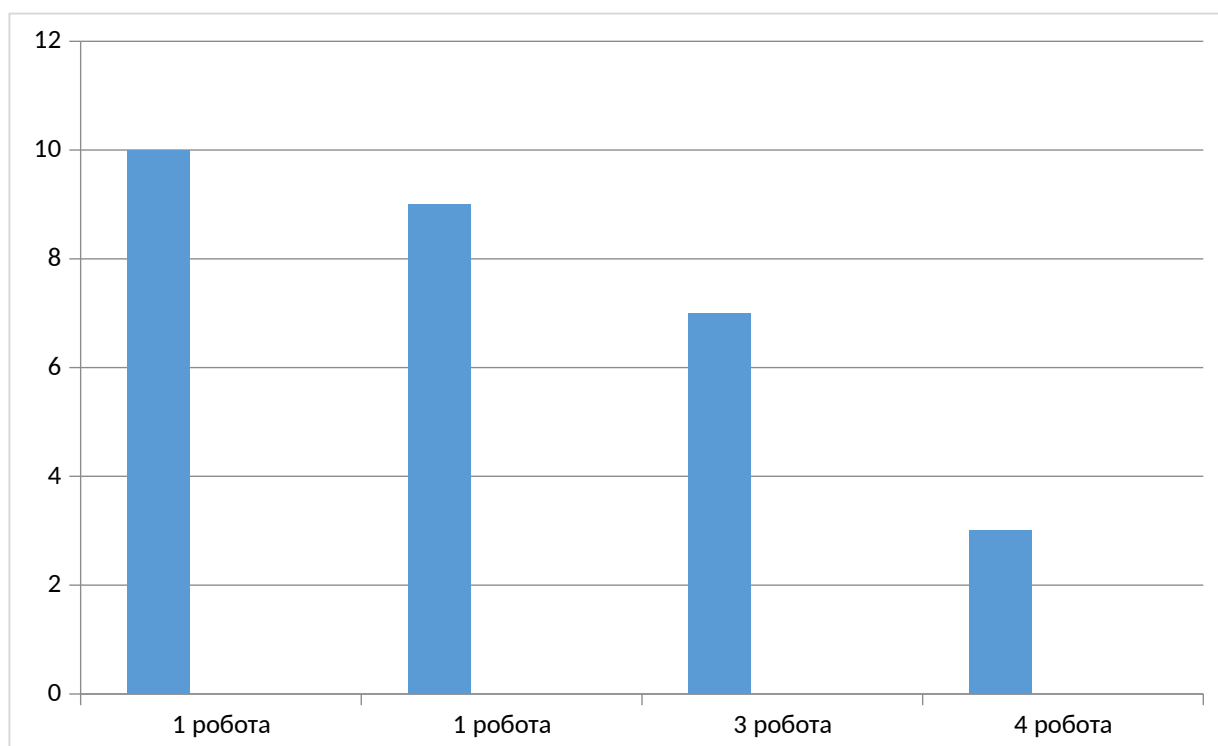
Графік 1. Активність здобувачів освіти

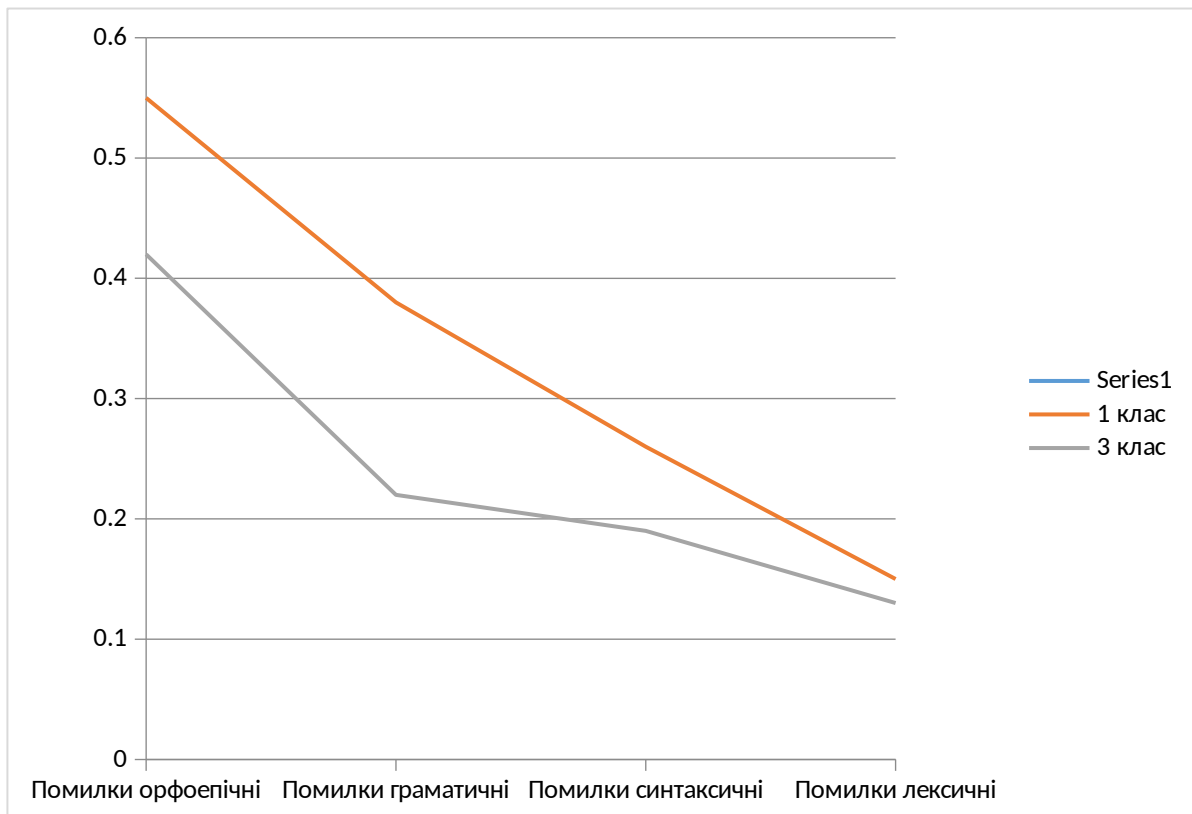
Графік 2. Власна творчість здобувачів освіти

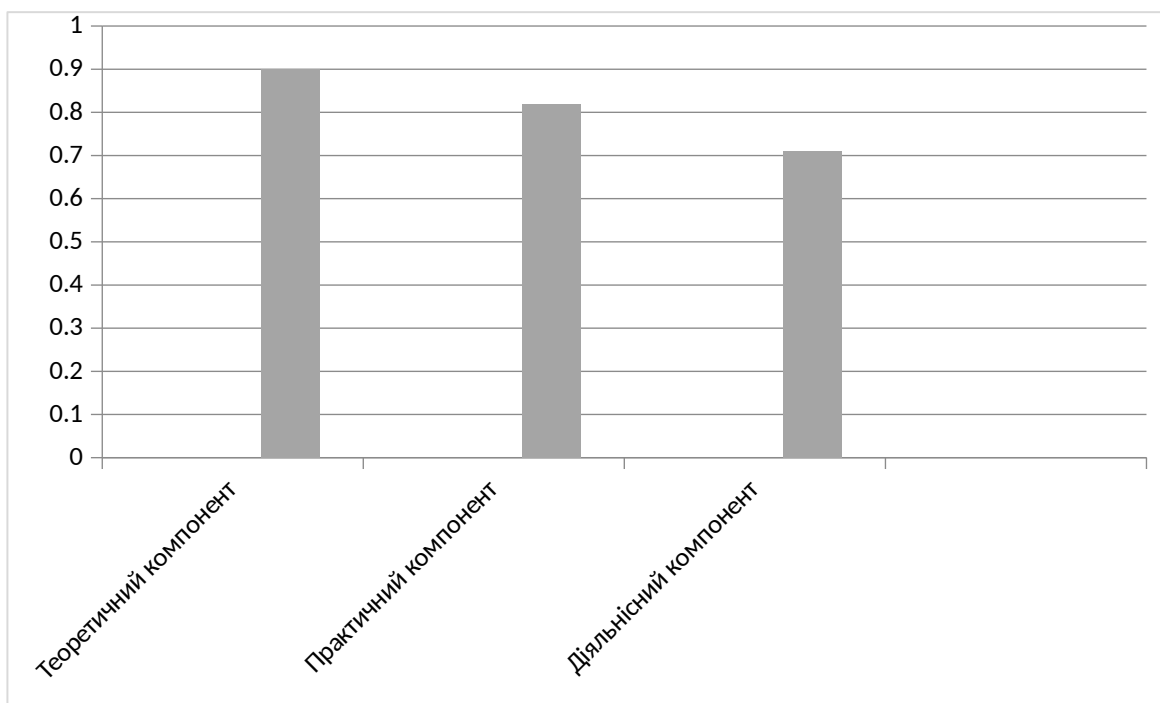
Графік 3. Допомога дорослих

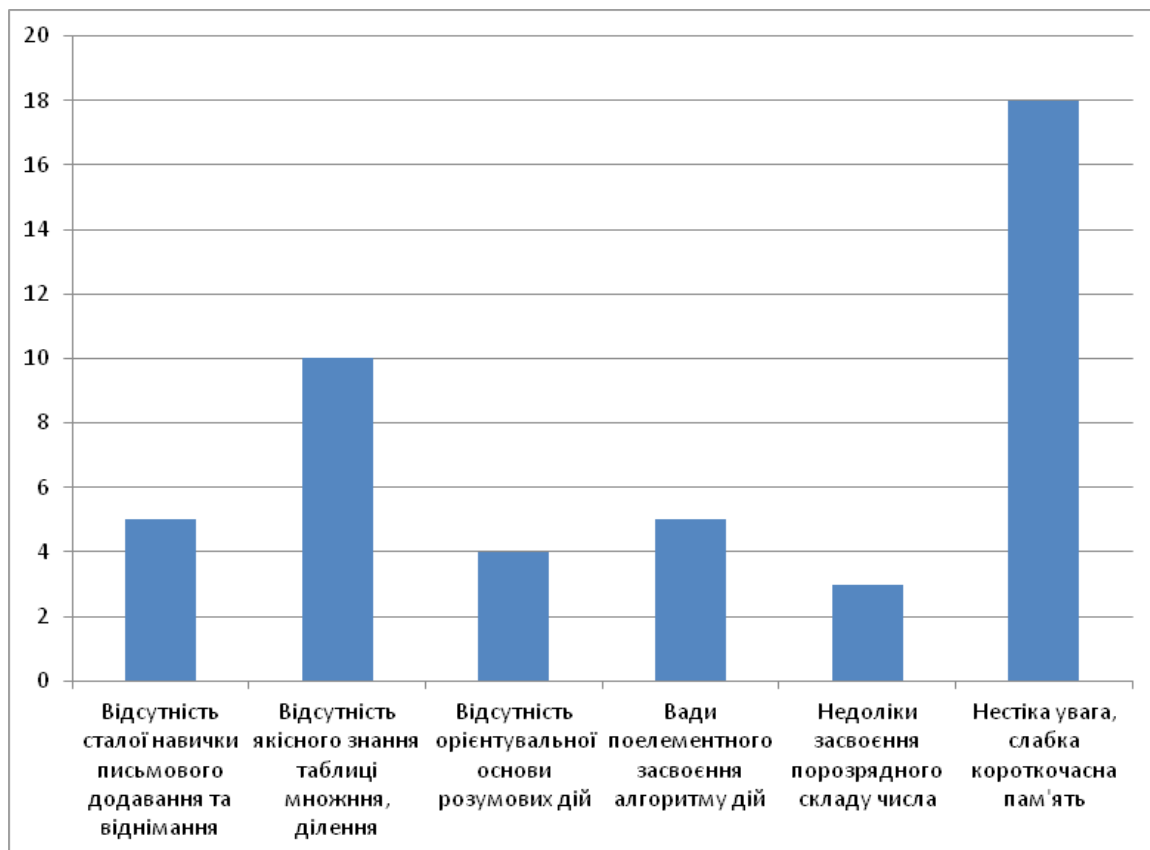
Графік 4. Моніторинг результатів спостереження за чистотою мовлення учнів 3В класу

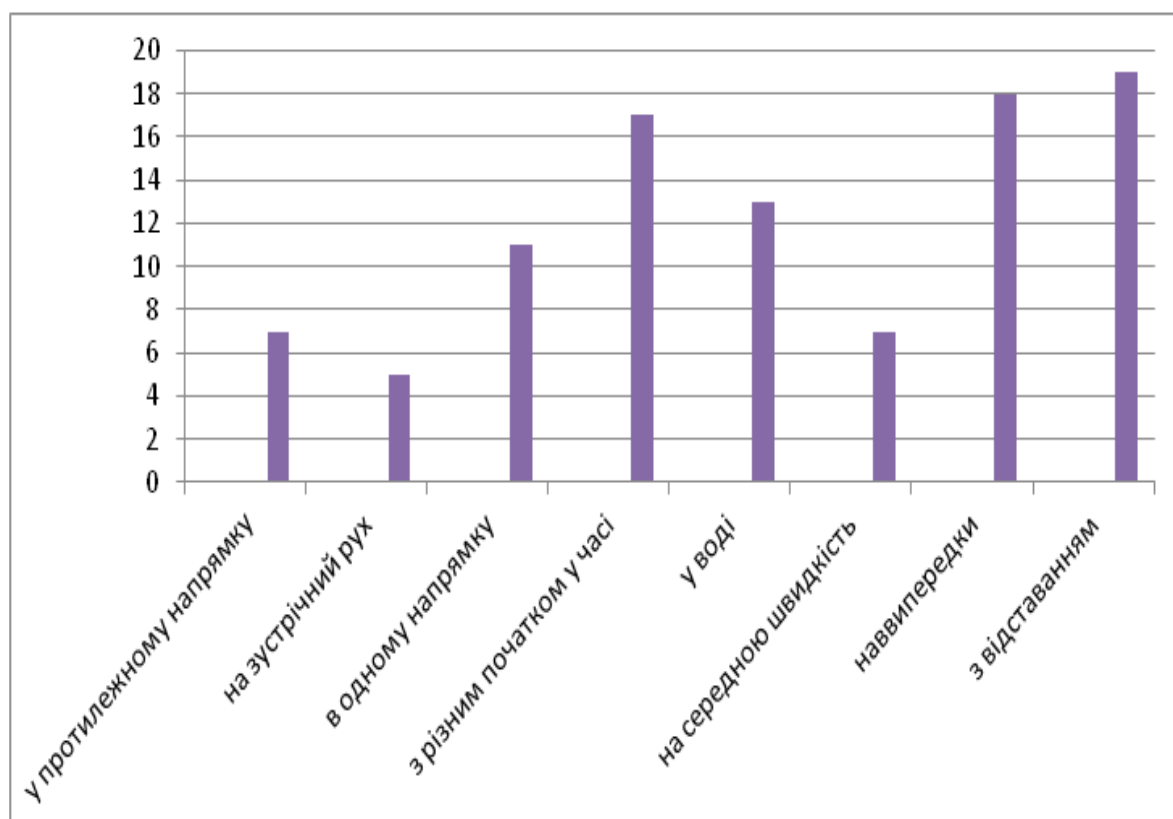
Графік 5. Моніторинг результативності екологічної компетентності (на прикладі проекту «Вода»)

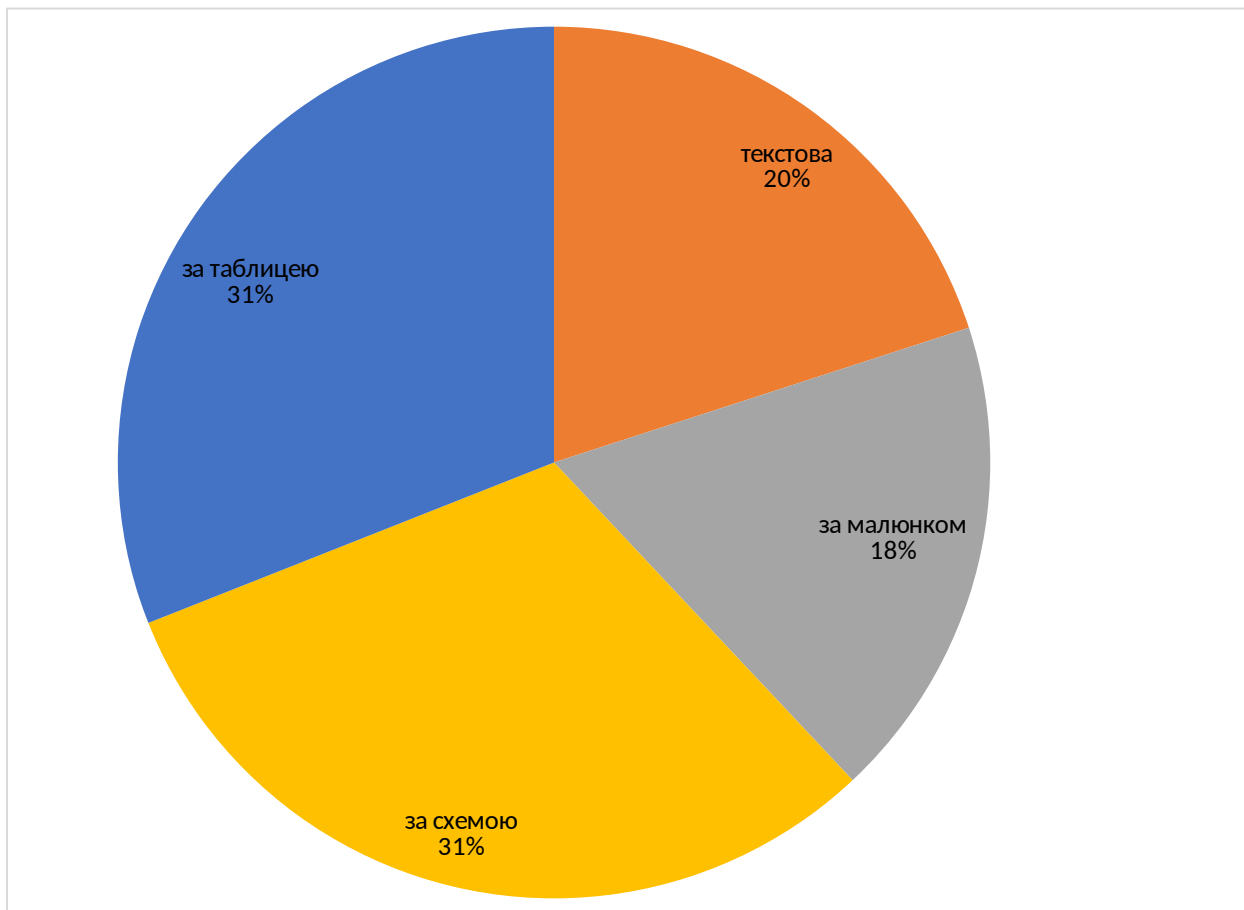
Графік 6. Моніторинг причин слабкої результативності роботи з формування обчислювальної навички

Графік 7. Моніторинг навички розв'язання задач на рух

Графік 8. Моніторинг навички розв'язання задач поданих у різних формах

Відповідно до наказу № 1154 від 27.08. 2019 року «Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 2 класу» учитель і довільній формі може вести оцінювальний аркуш. У такому аркуші можлива не лише фіксація результатів навчання, але і його активність, зацікавленість, мотивація, що є також важливими цілями у початковій школі. Оцінювальний аркуш для учнів з метою визначення рівня засвоєння матеріалу упродовж роботи над темою, темами.

Таблиця 2. Оцінювальний аркуш

Здобувач освіти	Розпізнає рукотворні, природні об'єкти			Описує зміни в природі. Встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними			Називає умови, необхідні для життя організмів			Наводить приклади природоохоронних заходів			Досліджує за інструкцією пропонування об'єкт			
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
Класи																

***	!	V	+	!	!	+	V	V	+	!	V	+	V	!	V
****	V	V	+	V	V	+	!	V	+	V	V	+	V	V	+
*****	++	+	+	+	+	++	+	+	++	++	+	+	++	+	++
*****	+	+	++	+	++	++	+	+	+	+	+	++	+	+	++
*****	!	!	!	!	!	V	!	!	+	!	!	V	!	!	V
*****	+	++	++	+	+	++	V	+	++	+	++	++	+	++	++

Графік 9. Індивідуальний поступ учня ***

Умовні позначки: ! – потребує значної уваги і допомоги

V – досягає результату з допомогою вчителя

+ - демонструє помітний прогрес

++ - має значні успіхи

Висновки

Використання моніторингу як джерела достовірної інформації впливає на ефективність роботи учителя, на якість прийняття управлінських рішень, удосконалення організації освітнього процесу, є чинником розвитку освітнього процесу загалом. Постійне застосування таких досліджень дозволяє будувати цілісну систему уявлень про навчальні досягнення кожного учня, а на їх основі організувати якісний освітній процес, доцільно витратити робочий час. При складанні реєстру типових помилок, учитель може залучити до роботи над помилками весь арсенал методів та прийомів, відомий йому та спиратись на досвід інших педагогів. Досягнення учнів на достатньому та середньому рівнях надає вчителю можливість поглиблювати знання учнів, досягати більш високих результатів, мотивувати учнів, розвивати пізнавальний інтерес та сприяти самоосвіті учнів, що вже мають достатнє підґрунтя для самостійної роботи. Власне моніторинг, так само, отримує

розвиток в межах використання у загальноосвітніх навчальних закладах. У процесі дослідження якості роботи внутрішньої системи оцінювання якості освіти розширюється сфера застосування моніторингу, його різновидів, у тому числі, дистанційні анонімні дослідження ставлення до освітнього процесу, освітнього середовища, діяльності педагога тощо. Таким чином, педагог отримує зворотній зв'язок та терміново реагує на слушні пропозиції, зауваження, рекомендації, поради.

Використана література

1. Мариновська О. Я. Сутність поняття “моніторинг” у педагогічних дослідженнях / Оксана Яківна Мариновська // Педагогічний альманах : зб. наук. пр./ редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : РПО, 2012. – Вип. 15.
2. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти» визначено підходи оцінювання результатів оцінювання учні 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно орієнтованого і компетентісного навчання, наказ Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07. 2021року.

3. Антонова В. Організація внутрішньшкільного моніторингу / Антонова В., Єрмолова Л., Белоненко Л. // Завуч. – 2006.– №8. – С. 10–13.
4. Ляшенко О. Концептуальні засади моніторингу якості освіти // Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / за заг. ред. О.І. Локшиної. – К. : К.І.С., 2004. – С. 21–27.
5. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII // Конституційний Суд України. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214519><https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень / Т. Лукіна // Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / [За заг. ред. О. І. Локшиної]. – К.: К.І.С, 2004. – С. 40-47.
7. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т. Лукіна. – К.: Шкільний світ, 2006. – 128 с.
8. Морська Л.І. Теоретико-методичні основи розробки та застосування комп'ютерного педагогічного тесту / Л. І. Морська. – Т. : Астон, 2006. – 159 с.
9. Педагогічне оцінювання і тестування: правила, стандарти, відповідальність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук ; European-Ukrainian project TRAST «TRue AssesSmenT», European Commission's TEMPUS / TACIS program, Центр тестування при МОЗ України. – К. : Майстер-клас, 2007. – 271 с.
10. Сльникова Г. В. Основи адаптивного управління: курс лекцій. - К.; ЦППО АПНУ країни, 2003.-133 с

ДОДАТКИ

Моніторингові дослідження якості освіти

Успішність навчання:

вивчення рівня навчальних досягнень учнів з базових дисциплін;

аналіз сформованості в учнів умінь самостійно здобувати і використовувати інформацію;

визначення рейтингу участі в олімпіадах, конкурсах тощо;

вивчення мотивації навчання;

діагностика інтелектуальних здібностей учнів.

Моніторингові дослідження якості освіти

Виховна робота. Фізичне та психічне здоров'я учнів:

збереження та зміцнення здоров'я: фізичного, психічного, розумового, духовного;

стан забезпечення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі;

вивчення рівня міжособистісної комунікації;

надання соціальної підтримки дітям вразливих категорій;

стан медичного обслуговування та харчування;

дотримання техніки безпеки навчально-виховного процесу;

організація відпочинку та оздоровлення;
виховна робота;
зв'язок з батьками та громадськістю.

ДОДАТОК 3

Моніторингові дослідження якості освіти

Види моніторингових досліджень

Інформаційний – збір, накопичення, аналіз, структуризація та інтерпретація даних по відібраній сукупності показників. Результати призначені для вироблення поточних управлінських рішень. Дозволяють здійснювати оптимальний адміністративний вплив на систему освіти на різних рівнях управління і підвищувати ефективність управління якістю освіти.

Діагностичний – визначення рівня навчальних досягнень учнів з окремої освітньої галузі, дисципліни, теми через критеріально орієнтовані тести та завдання; визначення рівня професійних компетенцій вчителів тощо.

Результати дозволяють ідентифікувати сильні і слабкі сторони в навчальних досягненнях і в освітній діяльності, встановити причини прогалин.

Порівняльний – перевірка широкого діапазону навчальних досягнень за допомогою нормативно-орієнтованих тестів та побудова множинної регресії.

Результати є підставою для прийняття адміністративних рішень. При проведенні порівняльного моніторингу виникають труднощі зі збором додаткової інформації по низці показників, які знаходяться за межами впливу навчального закладу.

Прогностичний – виявлення і передбачення позитивних та негативних тенденцій в освіті.

Дуже важливий для рішення управлінських задач в освіті, якщо однією із важлив

іших цілей вважати формування соціального замовлення. Роль прогностичного моніторингу стрімко зростає, оскільки на перший план виходять стратегічні рішення, які направлені на розвиток системи освіти в цілому.

За змістом та напрямками діяльності: базовий, проблемний, управлінський.

Базовий – виявлення проблем до того, як вони будуть усвідомлені в сфері управління. За своєю суттю базовий моніторинг є моніторингом стану системи, дозволяє зібрати інформацію про неї для проведення наступних досліджень, у тому числі і моніторингу іншого виду.

Проблемний – дослідження закономірностей процесів, ступенів небезпек, типології проблем.

Управлінський – відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів

прийнятих рішень

